

Aita Donosti'ren omenez

NAPARRUA'ko Lesaka erriko Agiña mendian monumento bat eitekozan dira Aita Donosti ospatuaren omenez. Oteiza'ren proiektua da, Donostiko Sociedad de Ciencias Naturales «Atanzadiak» eiten dau eta aurtengo udazkenean izango ei dau benedizina.

José Gonzalo Zulaika Arregi (Kaputxino ein zanian José Antonio de Donostia) baña munduan musikalaria moduan ezautera etorri zanian Aita Donosti izenez ezautu gendua. Donostian jalo zan 1886'garreneko ilbeltzaren 10'ean. Eta Lekarot'en (Nabarra) il zan 1956'garreneko dagonillaren 30'ean.

Lekarot'en estudiantu zeban teologia ta gero oso-osorik musikari emondako bizitza aingerutar bat izan zan beria. Orixe zan Aita Donosti'ren bizitza. Gañera Euskalerriko ta Euskalerraren musikari emondako bizitza. Obeto esanda musikariaren ain onduan dabillen Euskalerriko folkloerari.

Musika ta musikataraz asko eskribidu zeban, bai eusketar ta bai erderaz: organu, pianu, orkesta, kantu, teatru ta abar. Itzaldi (conferencia) asko emon zituan eta aldizkari edo errebista askotan eskribidu. Zenbait liburu be eskribidu zituan; euren artian arkenenguak: «De Música Vasca», Buenos Aires'en eta «Música y músicos en el País Vasco», Donostian 1951'gerrenian.

Musika kontuan noraño eldu zan jakitzeko naikua dogu bere titulueri begiratzera: Real Academia de Bellas Artes de San Fernando, The Hispanic Society of América, Consejo de Estudios Vascos de la Sociedad de Musicología de Paris, Sociedad Folklórica de México eta Euskaltzaindi'koa zan, eta titulo orren gainetik Instituto Español de Musicología'ko fundadoretarikua zan.

Preludios Vascos'ekin ein eban, Aita Donosti'k, musikalaria aundien artian sa-

1917 urtia. Aita Donosti Eibar'ko «bandia» zuzentzen.
(Foto Ojanguren).

rreara. Aixex izan zan leengo azaltzea. Andik lasterrera izan ziran Bilboko itzaldi sonatuak *La Música popular vasca*, Bilbo gutzia zoraturik laga zebana. Izan be Kaputxino arek eukan bixkortasuna; berak berba ta berak musika jo.

Estakit askok jakingo dabean, baña Bilbo'tik lasterrera, Aita Donosti'k Eibar'ko bandia be dirijidu zebala. Ba 1917'garrenian Eibar'en emon ei zeban itzaldi bat; orduan be, berak berba ta berak dirijidu bandia. Eibartarrak txalo beruak jo ei zetzeten. Etorri aurretik, hatledonhauk kontau biar izan zeten Eibar'en «gorria» asko zeuala ta kontuz ibiltzeko; baña Aita Donosti praille jatorrak ezaban eibartarrondako uste txarrik eta Untzago'ko kioskuan irankil asko dirijidu eban gure bandia. Bakar-bakarrik, eibartar zelebreren batek Aita Donosti ikusi zebanian, bere batutia altxatzen, esan ei zeban: Bixar egualdi ona; prailletxuak makillatxua gorutz altxau jok-etaa.

Bilbo'ko Diputaziñuak ipiñi zeban euskal musika errikoia norek geiago batu konkursoan. Bigarrengo saria irabazi eban. Azkue izan zan leengo, baña geiago batu zitalako, ba guttien iritzi Aita Donosti'k batumkuak obiak ziran.

Paris eta Londres'era ostara asko ziten zituan Europa'ko musikak sakonki estudiatzeko. Gero amaika musika berri sortu zituan. Nolzbait, an edo emen, danok entzutera eldu garan musika ederak.

Bere arkenengo lana Euskaltzaindi'an (en la Academia de Lengua Vasca) emon zeban konferentzia izan zan: Euskal-erriko Otoitzak, ilbeltzaren 26'an, 1956'garrenian; il zan urtian bertan.

Ondo merezita eukan Aita Donosti'k oin Lesaka'ko mendian ipintzera dolazen monumento ori.

Juan San Martin

«Euskerak burua jasotzea Jaungoikuak nai dau»

Aita Kardaberaz S. J.

Iretargian gizonak?

BEIN Matxin da Txomin'ek, astronomiaz ziarduen berbetan.

Biak ziran eskola bakuak, baña buruan falta eben albidia mifian eukan; baita gañezka be.

Makifia hat izar aotan erabili ondoren, iretargira jo eben. Txomin'ek, iretargian gizonak bizi zizala, esan eban. Ta Matxin ek arrituta:

—Tira-tira; ori baño gizon geiago intzalkuan najean. Gizonak zelan egongo dituk pa iretargian, oindiok «Sputnik»-ean txakurra bialtzarik be ezin juak amantia.

Ik esangoztaq neri. An bertako gizonak dagozak, nik liburu baten irakori najuan, jakintsu bati gañera.

—Bai ete? —erantzun zetzan Matxin'ek barrez-barrez—, ai, ai, ai, asto berinkatu-ori, sinistu ein dok gañera; zelan biziko dituk ba iretargian gizonak? ze, iretargia gaiztatzen danian nora jauten dituk ba?

Ezaun bat Madrid'en

BEIN eibartar bat eta plautxiar bat Madrid'era juan ei ziran tratu kontuko biaje batera. Ostatuan sartu ziranian, baztar-txo batian arpegi ezauneko bat ikusi zeben prantzez antzerako bikin berbetan, eta esan zetzan plautxiarrek eibartarrari:

—I; ori or dagonori eztokpa eibartarra?

—Bai, ori emen interprete dagok.

—Da zer dok ori?

—Ba, orrek inglesakin ta prantzezakin doianian, batak esatetzan gutzia bestiarri kontatzen jetzak.

—Etu orri zelan deitzen detzela esan dok?

—Interprete.

—Ba, guk, Plautxiar, olakueri «alkautes» deitzen jetzau.

MUNETEA.